

ВСТУП

Фахове випробування у вигляді екзамену проводиться з метою перевірки та оцінки теоретичної підготовки вступника, встановлення рівня його знань з основних фахових дисциплін.

Фахове випробування у вигляді екзамену проводиться в усній формі з використанням двох теоретичних питань, що наведені у білетах до випробування.

Час на підготовку до відповіді складає 30 хвилин.

Для складання випробування абітурієнт може використовувати ручки, олівці, лінійку, калькулятор. Усі інші матеріали, як то законодавчі та нормативні акти, методичні матеріали, довідники, словники, записи, конспекти, тощо, а також засоби мобільного та пейджингового зв'язку, будь-які носії інформації протягом екзамену абітурієнтам використовувати суворо забороняється. В разі порушення зазначених вимог, а також при виявленні проявів несамотійної підготовки до відповіді, голова фахова атестаційної комісії має право видалити абітурієнта з випробування з виставленням йому загальної незадовільної оцінки.

1. КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ ЗНАНЬ КАНДИДАТА НА НАВЧАННЯ З ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ У ВИГЛЯДІ ЕКЗАМЕНУ

Критерії оцінювання рівня професійних знань, умінь і навичок вступників

Оцінювання проводиться за двоохотбальною шкалою (від 100 до 200) і вносяться до Єдиної державної електронної бази з питань освіти.

Вступники, знання яких оцінено нижче ніж 100 балів, до подальшої участі в конкурсі не допускаються.

Оцінка за результатами фахового вступного випробування зі спеціальності (іспит в усній формі) визначається як сума балів за кожне завдання і може становити:

Оцінка «відмінно» (181 – 200 балів) виставляється, якщо вступник при відповіді на питання виявив всебічні, систематизовані, глибокі знання матеріалу, який виноситься на контроль, уміння вільно самостійно аналізувати, узагальнювати і виконувати завдання, передбачені даною програмою, повністю, логічно і послідовно розкрив суть поставлених питань, не допускаючи помилок.

Оцінка «добре» (152 – 180 балів) виставляється за умови дотримання таких вимог: вступник при відповіді на питання виявив повне знання матеріалу, який виноситься на контроль, успішно виконав завдання. Вміє правильно використовувати теоретичні положення для виконання поставленої задачі, але допускає несуттєві помилки, що не впливають на загальну правильність відповіді.

При додатковому уточнюючому опитуванні допускає окремі помилки.

Оцінка «задовільно» (124 – 151 бал) виставляється в тому разі, коли вступник при відповіді на питання виявив знання основного матеріалу в об'ємі, що необхідний для подальшого навчання і роботи, здатність упоратись з виконанням завдань, передбачених даною програмою.

Разом із тим, не знає окремих положень, допускає неточності у відповіді, формулювання.

Має певні труднощі при відповіді на додаткові уточнюючі питання.

Оцінка «незадовільно» (101 – 123 бали) виставляється в разі, коли Вступник при відповіді на питання виявив серйозні недоліки в знанні основного матеріалу, передбаченого даною програмою, допускає суттєві помилки і неточності.

Не вміє логічно і послідовно сформулювати відповіді на поставлені завдання. Має суттєві труднощі при відповіді на додаткові уточнюючі питання.

2. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ У ВИГЛЯДІ ЕКЗАМЕНУ.

2.1. Аварійно-рятувальна техніка та обладнання

1. Розкрити призначення, загальну будову, принцип роботи пневматичного обладнання.

2. Розкрити призначення, загальну будову, основні технічні характеристики гідравлічного інструменту (маслостанції, комбінованого інструмента, домкрата).

3. Назвати терміни та порядок проведення випробування пожежно-рятувального спорядження та рятувальних мотузок.

4. Назвати терміни та порядок проведення випробування ручних пожежних драбин.

5. Назвати загальну будову, принцип дії та технічні характеристики приладів створення та подачі піни.

6. Розкрити порядок приведення в дію порошкових та вуглекислотних вогнегасників.

7. Розкрити види технічного обслуговування пожежних автомобілів та терміни їх проведення.

8. Назвати призначення, загальну будову та основні технічні характеристики основних пожежних автомобілів: АЦ-40(130)63Б, АЦ-2,5-40/4(433362).

9. Назвати призначення, загальну будову та основні технічні характеристики спеціальних пожежних автомобілів: АД-30(131)ПМ506, АКП-30(53213)ПМ509.

10. Назвати призначення, загальну будову та основні технічні характеристики пожежних мотопомп ММ-7/100, МП-1600.

11. Розкрити загальну будову, комплектність та основні тактико-технічні характеристики автомобілів першої допомоги АППД-2(3310)274,

АПД-2(33023) «Дельфін».

12. Назвати призначення, загальну будову, технічні характеристики та принцип роботи пожежних відцентрових насосів (ПН-40УА, НЦПН-40/100, НЦПК -40/100-4/400).

2.2. Організація внутрішньої та караульної служб в підрозділах оперативно-рятувальної служби цивільного захисту

1. Поясніть, які заходи необхідно виконати для реалізації завдань внутрішньої служби.

2. Поясніть дії постового біля фасаду підрозділу при прибутті перевіряючої особи та відвідувача до начальника підрозділу.

3. Поясніть, які особи можуть бути призначені у внутрішній наряд чергового караулу, постову та дозорну службу.

4. Розкрити дії особового складу відділення на основному пожежному автомобілі щодо його приймання під час проведення зміни караулів пожежно-рятувального підрозділу.

5. Розкрити загальний порядок прийому чергування особовим складом чергового караулу пожежно-рятувального підрозділу.

6. Поясніть, які заходи з першого ступеня адміністративно-громадського контролю, перевіряються під час проведення зміни караулів.

7. Поясніть, яких вимог необхідно дотримуватись при роботі з пожежними рукавами.

8.

9. Поясніть, яких вимог необхідно дотримуватись при під час проведення розвідки.

10. Поясніть, що відноситься до первинних засобів пожежогасіння та яких вимог необхідно дотримуватись при використанні вогнегасників.

11. Поясніть порядок проведення оглядів вогнегасників.

2.3. Організація наглядово-профілактичної діяльності у сфері цивільного захисту

1. Проаналізувати загальні положення Кодексу цивільного захисту України.

2. Охарактеризувати нормативно-правові акти, котрі регулюють забезпечення безпеки в надзвичайних ситуаціях.

3. Визначити основні завдання і функції Державної служби України з надзвичайних ситуацій в галузі пожежної та техногенної безпеки.

4. Охарактеризувати порядок розподілу суб'єктів господарювання за ступенем ризику від провадження господарської діяльності у сфері техногенної та пожежної безпеки.

5. Обґрунтувати нормативно-правову базу та організаційні заходи щодо забезпечення пожежної безпеки.

6. Обґрунтувати нормативно-правову базу та основні вимоги щодо забезпечення техногенної безпеки.

7. Обґрунтувати нормативно-правову базу щодо проведення перевірок щодо додержання суб'єктом господарювання вимог законодавства у сфері техногенної і пожежної безпеки, цивільного захисту та діяльності аварійно-рятувальних служб.

8. Обґрунтувати види і порядок проведення перевірок суб'єктів господарювання.

9. Охарактеризувати порядок оформлення результатів перевірки суб'єкта господарювання.

10. Охарактеризувати порядок складання протоколів про адміністративні правопорушення посадовими особами органів державного нагляду у сфері пожежної та техногенної безпеки.

11. Охарактеризувати порядок винесення постанов про накладення адміністративного нагляду посадовими особами органів державного нагляду у сфері пожежної та техногенної безпеки.

12. Обґрунтувати порядок, умови та процесуальні строки звернення посадових осіб органів державного нагляду у сфері пожежної та техногенної безпеки до адміністративного суду щодо застосування заходів реагування.

2.4. Радіаційний, хімічний та біологічний захист

1. Розкрити призначення та дати характеристику засобам індивідуального захисту органів дихання та шкіри.

2. Охарактеризувати шляхи проникнення радіоактивних речовин в організм.

3. Охарактеризувати види іонізуючих випромінювань.

4. Розкрити призначення, склад та порядок перевірки працездатності дозиметру-радіометру ДП-5В.

5. Розкрити призначення, склад та порядок перевірки працездатності дозиметру-радіометру універсального МКС-У.

6. Розкрити призначення, загальну будову та порядок перевірки працездатності дозиметру-радіометру МКС-05 «Терра».

7. Розкрити призначення, склад та правила використання військового приладу хімічної розвідки ВПХР.

8. Розкрити призначення, загальну будову та порядок перевірки працездатності газоаналізатору «Дозор–С-М».

9. Розкрити мету та охарактеризувати види спеціальної обробки особового складу та техніки, її організацію та проведення.

10. Охарактеризувати вплив іонізуючого випромінювання на живі організми.

11. Охарактеризувати вражаючі фактори ядерного вибуху.

12. Розкрити склад ядерного реактора та охарактеризувати класифікацію ядерних енергетичних установок.

2.5. Тактика дій при ліквідації надзвичайних ситуацій

1. Дати характеристику надзвичайних ситуацій техногенного та

природного характеру . Розкрити зміст терміну «ліквідація наслідків надзвичайних ситуацій»

2. Рятування людей і майна при надзвичайних ситуаціях.
3. Особливості дій аварійно-рятувальних підрозділів під час ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій, пов'язаних із повінню (паводком, катастрофічним затопленням).
4. Особливості дій аварійно-рятувальних підрозділів під час ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій, пов'язаних із ураганом, буревієм.
5. Особливості дій аварійно-рятувальних підрозділів під час ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій, пов'язаних із землетрусом.
6. Дії аварійно-рятувальних підрозділів під час ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій, пов'язаних із зсувом, селем.
7. Особливості дій аварійно-рятувальних підрозділів під час ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій внаслідок вибуху.
8. Особливості дій аварійно-рятувальних підрозділів під час ліквідації наслідків аварії на хімічно небезпечних об'єктах.
9. Особливості дій аварійно-рятувальних підрозділів під час ліквідації наслідків аварій на радіаційно небезпечних об'єктах.
10. Особливості дій аварійно-рятувальних підрозділів при ліквідації надзвичайної ситуації, пов'язаної з ДТП.
11. Основне оперативне завдання особового складу пожежно-рятувальних підрозділів. Розкрити поняття « оперативні дії під час гасіння пожеж».
12. Розкрити основні поняття про тактичні можливості пожежно-рятувальних підрозділів.

2.6. Автоматизовані системи управління та зв'язок

1. Класифікація видів зв'язку за типом ліній зв'язку, що використовуються.
2. Визначення проводового зв'язку.
3. Визначення телефонного зв'язку.
4. Визначення прямого телефонного проводового зв'язку.
5. Сформулюйте принцип функціонування автоматичного телефонного зв'язку.
6. Визначення телеграфного зв'язку.
7. Визначення факсимільного зв'язку.
8. Які елементи входять до складу телефонного апарата?
9. Класифікація телефонних апаратів за способом живлення мікрофону.
10. Призначення мікрофона в телефонному апараті.
11. Призначення телефону у телефонному апараті.
12. Призначення викличного пристрою у телефонному апараті.
13. Призначення номеронабирача у телефонному апараті.
14. Призначення підйомового перемикача у телефонному апараті.
15. Основні частини вугільного мікрофона телефонного апарату.
16. Основні частини електромагнітного телефону телефонного апарату.

17. Що таке радіозв'язок? Види радіозв'язку .
18. Опишіть принцип функціонування радіостанції при роботі на передачу.
19. Опишіть принцип функціонування радіостанції при роботі на прийом.
20. Визначення симплексного радіозв'язку,
21. Визначення дуплексного радіозв'язку,
22. У якому випадку утворюється радіомережа?
23. У якому випадку утворюється радіонапрямок?
24. За якою формулою розраховується дальність прямої видимості?
25. Призначення зв'язку сповіщення.
26. Призначення оперативно-диспетчерського зв'язку.
27. Призначення зв'язку на місці НС.
28. Призначення адміністративно-управлінського зв'язку.
29. Якими правами наділено диспетчера (радіотелефоніста).
30. Яке з наведених інформаційних полів відсутнє в дорожньому листі виїзду чергової варті пожежної частини.
31. За що відповідає черговий радіотелефоніст навчальної ПРЧ.
32. Що не забороняється черговому диспетчеру (радіотелефоністу) навчальної ПРЧ.
33. Що повинен знати черговий диспетчер (радіотелефоніст) ПРЧ.
34. Яка форма відповіді чергового диспетчера (радіотелефоніста) ПРЧ при отриманні виклику по телефону.
35. Які з перерахованих дій повинен здійснювати черговий диспетчер (радіотелефоніст) навчальної ПРЧ при отриманні повідомлення про пожежу.
36. З якою періодичністю черговий диспетчер (радіотелефоніст) ПРЧ повинен перевіряти телефонний і радіозв'язок із службами ОДС ОКЦ.
37. Визначення дисципліни зв'язку. Що відносяться до порушень дисципліни ведення зв'язку?
38. За якою формою здійснюється встановлення зв'язку?
39. За якою формою, після встановлення зв'язку, передається зміст повідомлення?
40. За якою формою диспетчер (радіотелефоніст) повідомляє про закінчення зв'язку?

3. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

3.1. Аварійно-рятувальна техніка та обладнання

1. Ключ П.П., Палюх В.Г. Тактические возможности пожарных подразделений. - Х.: ХИСИ-ХПТУ. – 1993 р.
2. Аветисян В.Г., Адаменко М.І., Александров В.Л., Кулаков С.В., Куліш Ю.О., Сенчихін Ю.М., Ткачук Р.С. Тригуб В.В. Рятувальні роботи під час ліквідації НС, ч.І. Посібник. Київ, Основа.- 2006 р.
3. Депутат О.П., Коваленко І.В., Мужик І.С. Цивільна оборона. Навчальний посібник/за редакцією полковника В.С. Франчука.- 2-ге видання, доп.- Львів, 2001р.

4. Стеблюк М.І. Цивільна оборона та цивільний захист. Підручник. - К.: Знання-Прес, 2007.
5. Сичевський М.І., Ренкас А.Г. “Інженерна та спеціальна техніка ДСНС України”: Навч. посібник.- Львів: Львівський державний університет безпеки життєдіяльності, 2007.-232с.
6. Кобко В.А. “Військово-інженерна і спеціальна техніка сил цивільного захисту України”: Довідник. К.: КНУБА, 2005.-163с.
7. Ларін О.М. “Пожежна та аварійно-рятувальна техніка. Частина 2. Основи проектування пожежно-технічних засобів”: Навчальний посібник.- Харків: УЦЗУ, 2008.- 572с.
8. Болотських М.С. “Машини для будівельно -монтажних робіт”: Довідник.- К.: Будівельник, 1993.-344с.
9. Моррис Б “Холматро. Техника спасения из автомобилей” 10.Ларін О.М. “Пожежна та аварійно-рятувальна техніка. Історія, сьогодні, майбутнє”.-Харьков: 2005.-160с.
10. А. Ф. Іванов, П. П. Алексєєв, М. Д. Безбородько “Пожежна техніка” Ч.1,2 - Москва “Стройиздат” 1988 р.

3.2. Організація внутрішньої та караульної служб в підрозділах оперативно-рятувальної служби цивільного захисту

1. Коленов О.М., Безуглов О.Є., Ішук В.М. Первинна підготовка пожежного-рятувальника: Навч. посібник – Х., 2013.
2. Наказ МНС України від 07.10.2014 року № 1032 Про затвердження Порядку організації внутрішньої, гарнізонної та караульної служб в органах управління і підрозділах Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту Державної служби України з надзвичайних ситуацій.
3. Наказ МНС України від 13.03.2012 року № 575 Про затвердження Статуту дій у надзвичайних ситуаціях органів управління та підрозділів Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту.
4. Наказ МНС України від 7.05.2007 року № 312 Про затвердження Правил безпеки праці в органах і підрозділах МНС України.
5. Наказ МВС України від 30.12.2014 року № 1417 Про затвердження Правил пожежної безпеки в Україні.
6. Наказ МНС України від 02.04.04р. №151 Про затвердження Типових норм належності вогнегасників.
7. Наказ МНС України від 02.04.04р. №152 Про затвердження Правил експлуатації вогнегасників.
8. Наказ ДСНС України від 01.04.2013 р. № 107 Методичні рекомендації з експлуатації та ремонту пожежних рукавів.

3.3. Організація наглядово-профілактичної діяльності у сфері цивільного захисту

1. Кодекс цивільного захисту України від 02.10.2012 № 5403.
2. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 № 8073-X із змінами та доповненнями.
3. Кодекс адміністративного судочинства України від 06.07.2005 року № 2747-IV.
4. Закон України від 05.04.2007 року № 877-V «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» із змінами та доповненнями.
5. Постанова Кабінету Міністрів України від 16.12.2015 р. № 1052 «Про затвердження Положення про Державну службу України з надзвичайних ситуацій».
6. Постанова Кабінету Міністрів України від 29.02.2012 року № 306 «Про затвердження критеріїв, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності та визначається періодичності здійснення заходів державного нагляду (контролю) у сфері техногенної та пожежної безпеки» із змінами.
7. Наказ МВС України від 30.12.2014 р. № 1417 «Про затвердження Правил пожежної безпеки в Україні», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 05.03.2015 р. за № 252/26697.
8. Наказ МНС України від 15.08.2007 р. № 557 «Про затвердження Правил техногенної безпеки у сфері цивільного захисту на підприємствах, в організаціях, установах та на небезпечних територіях» зареєстрований в Міністерстві юстиції України 03.09.2007 р. за № 1006/14273.
9. Наказ МВС України від 02.11.2015 № 1337 «Деякі питання проведення перевірок щодо додержання суб'єктом господарювання вимог законодавства у сфері цивільного захисту, техногенної та пожежної безпеки», зареєстрований у Міністерстві юстиції України 25.11.2015 за № 1467/27912.
10. Наказ МВС України від 27.07.2016 р. № 725 «Про затвердження Інструкції з оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення та визнання такими, що втратили чинність, деяких наказів МНС України», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 22.08.2016 р. за № 1162/29292.

3.4. Радіаційний, хімічний та біологічний захист.

1. Барбашин В.В., Вальченко О.І., Ігнат'єв О.М., Ромін А.В. Радіаційний, хімічний та біологічний захист. Курс лекцій. Харків: НУЦЗУ, 2014 р. – 80 с.
2. Барбашин В.В. та інші. Методичні рекомендації щодо прогнозування наслідків виливу (викиду) небезпечних хімічних речовин на промислових об'єктах і транспорті. Харків: УЦЗУ, 2007 р. – 56 с.
3. Ігнат'єв О.М., Фесенко Г.В. Прогнозування і оцінка радіаційної обстановки та визначення заходів щодо захисту населення при аваріях (руйнуваннях реактора) на радіаційно-небезпечних об'єктах. Методичні

вказівки та завдання до виконання розрахунково-графічної роботи № 1. Харків: НУЦЗУ, 2014 р. – 20 с.

4.Депутат О.П., Коваленко І.В., Мужик І.С. Цивільна оборона. Навчальний посібник / За ред. полковника В.С.Франчука.- 2-ге вид., доп. – Львів, Афіша, 2001. – 336с.

5.Константінов М.П., Журбенко О.А. Радіаційна безпека: Навчальний посібник. - Суми: "Університетська книга", 2003. – 151 с.

6.Наказ МНС України № 741 від 15.10.2008. Методичні рекомендації "Порядок виконання нормативів радіаційного та хімічного захисту особовим складом органів управління та підрозділів МНС".

7.Про затвердження державних санітарних правил «Основні санітарні правила забезпечення радіаційної безпеки України»: Наказ Міністерства охорони здоров'я України (zareєстровано в Міністерстві юстиції України 20.05.2005 за № 552/10832).

8.Про затвердження Методики прогнозування наслідків виліву (викиду) небезпечних хімічних речовин при аваріях на промислових об'єктах і транспорті" Наказ № 73/82/64/122 від 27.03.2001 (Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 10 квітня 2001 р. за N 326/5517).

9.Чернявський І.Ю., Єременко В.Г., Петров С.І. Аналітичні засоби радіаційної розвідки і контролю: Навчальний посібник. – Харків: ХІТВ, 2005. – 232 с.

10.Шоботов В.М. Цивільна оборона: Навчальний посібник. – Київ, 2004. – 438 с. Військова токсикологія, радіологія та медичний захист: Підручник / За ред. Ю.М. Скалецького, І.Р. Мисули. – Тернопіль: Укрмедкнига, 2003. – 362 с.

11.Каталог вітчизняних засобів індивідуального захисту працівників / Під загальною редакцією М.О. Лисюка. - Дніпропетровськ.: видавництво „Зоря”, 2004. - 167 с.

3.5. Тактика дій при ліквідації надзвичайних ситуацій

1. Кодекс цивільного захисту України.

2. Порядок класифікації НС техногенного та природного характеру за їх рівнями: постанова Кабінету Міністрів України від 24 березня 2004 р. № 368.

3. Положення про єдину державну систему цивільного захисту: постанова КМ України від 09 січня 2014р. № 11.

4. Статут дій у надзвичайних ситуаціях органів управління та підрозділів Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту: наказ МНС України від 13.03.12 р. № 575.

5. Постанова Головного державного санітарного лікаря України від 01.12.1997 № 62 «Про введення в дію Державних гігієнічних нормативів "Норми радіаційної безпеки України» (НРБУ-97);

6. Ключ П.П., Палюх В.Г., Пустовой А.С., Сенчихін Ю.М., Сировой В.В. Пожежна тактика. Підручник для вищих навчальних закладів пожежної безпеки МВС України. – Х.: Основа. – 1998 р.

7. Поисково-спасательные работы в условиях наводнения. Памятка спасателю. Под редакцией А.В. Курсакова, Л.Г. Одинцова. – М.: НЦЭНАС, 2002 р.
8. Стельмах М.І. Цивільна оборона. Підручник. – К.: Знання, 2004 р.
9. Шоботов В.М. Цивільна оборона. Навчальний посібник. – К: Центр навчальної літератури, 2004 р.
10. Аветисян В.Г., Адаменко М.І., Александров В.Л., Кулаков С.В., Куліш Ю.О., Сенчихін Ю.М., Ткачук Р.С. Тригуб В.В. Рятувальні роботи під час ліквідації НС, ч.І. Посібник. – Київ: Основа. – 2006 р.
11. Депутат О.П., Коваленко І.В., Мужик І.С. Цивільна оборона. Навчальний посібник/за редакцією полковника В.С. Франчука.- 2-ге видання, доп. – Львів, 2001р.
12. Стеблюк М.І. Цивільна оборона та цивільний захист. Підручник. – К.: Знання-Прес, 2007.
13. Гузенко В.А., Камардаш О.І., Неклонський І.М., Самарін В.О.Тактика ліквідації НС. Конспект лекцій. – Х.: НУЦЗУ, 2011.
14. Захист населення і територій від надзвичайних ситуацій. Т. 9. Аварійно-рятувальні та інші невідкладні роботи. За загальною редакцією О.М. Євдіна.- К.: УкрНДІЦЗ, 2012.- 476с.

3.6. Автоматизовані системи управління та зв'язок

1. Автоматизовані системи управління та зв'язок у сфері цивільного захисту : Навч. посіб. / І. А. Чуб, В. Є. Пустоваров, Г.Е. Винокуров та ін. —Х. АЦЗУ, 2005 .-272с.
2. Системи радіозв'язку та їх застосування оперативно-рятувальною службою : Посіб. /ІВ. Бур ляй, Б. Б. Орел, О.М. Джулай ; АПБ ім. Героїв Чорнобиля . — Чернігів : РВК "Деснянська правда", 2007. — 288 с.
3. Настанова із організації зв'язку та інформаційних систем в МНС України. – Київ: 2004р.